

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Gelis 20.03.2021
Published /Yayınlanma 27.05.2021
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Boyraz, A. & Kantar Davran, M. (2021). İç göç ve kırsal gençlik: Toros dağ köyleri örneği. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(69), 1130-1138.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2436>

Abdurrahman BOYRAZ

<https://orcid.org/0000-0002-3579-3683>

Adana İl Göç İdaresi Müdürlüğü, Adana / TÜRKİYE

Prof. Dr. Müge KANTAR DAVRAN

<https://orcid.org/0000-0003-4780-1043>

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Adana / TÜRKİYE

İÇ GÖÇ VE KIRSAL GENÇLİK: TOROS DAĞ KÖYLERİ ÖRNEĞİ* INNER MIGRATION AND RURAL YOUTH: EXAMPLE OF TAURUS MOUNTAIN VILLAGES

ÖZET

Bu çalışmada temel olarak, köyde yaşayan gençlerin kente göç etme eğilimleri ile nedenlerini ortaya koymak; gençleri köylerde tutabilecek ve kırsal alanlarda kalkınmayı sağlayacak öneriler sunmak amaçlanmıştır. Çalışmada ayrıca, kente göç etmiş gençlerin/ailelerin beklentilerinin ne ölçüde karşılandığı da incelenmiştir. Araştırmanın ana materyalini Adana ili Toros dağ köylerinde yaşayan kırsal gençlerle yapılan bireysel görüşmeler ve bu köylerden kente göç etmiş gençlerle ve ailelerle yapılan odak grup görüşmeleri yoluyla elde edilen birincil veriler oluşturmuştur. Bu çalışmada gençlerin %77,5'nin kırdan kente göç etme eğiliminde oldukları saptanmıştır. Araştırmanın en önemli bulgusu, kırdan kente göçün devam edeceği ve genç nüfusun köyde düzenli gelir kazanımı durumunda bile köyde yaşamak yerine kenti tercih etmeleri olarak saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal gençlik, Kırdan kente göç, Toros Dağ Köyleri, Adana.

ABSTRACT

This study, it is aimed to reveal the tendency of migration of young people living in the village and the reasons for this migration, to provide suggestions that could keep young people in villages and ensure development in rural areas. The study also examines to what extent the expectations of young people/families who migrated to the city were met. The main material of the study was composed of primary data obtained through individual interviews with rural youth living in Taurus mountain villages in Adana province and focus group interviews with young people and families who migrated from these villages. In this study, it was determined that 77.5% of the youth tend to migrate from rural to urban. The most important finding of the study is that migration from rural to urban will continue and the young population prefers the instead of living in the village in case of income earning.

Keywords: Rural Youth, Rural to Urban Migration, Taurus Mountain Villages, Adana.

1. GİRİŞ

Nüfus; bir ülkede, bir bölgede, bir evde belirli bir anda yaşayanların oluşturduğu toplam sayı (Türk Dil Kurumu (TDK), t.y.) olup; kırsal alan, kırsallık olgusu ise ekonomik, toplumsal, kültürel ve çevresel nitelikte bir dizi özgül oluşumu içeren bir niteleme olarak kabul edilmektedir (Bakırcı, 2007). Bu özgüllük nedeni ile kırsal alanların sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerinin ortaya konması oldukça önemli olup; ülkemiz açısından sürekli nüfus kaybeden kırsal alanların ve göç etme eğilimleri yüksek olan gençlerin ele alınarak araştırılması gerekmektedir.

* Bu Çalışma Ç. Ü. Rektörlüğü Bilimsel Araştırma Fonu Tarafından Desteklenmiştir. Proje No: FYL-2019-11604

Ülkemizde 1927 – 1950 yılları arasında, toplam nüfus içinde kırsal nüfusun payı sabit kalmıştır. 1927’de nüfusumuzun %75.8’i kırsal karakterli yörelerde yaşarken aynı oranın 1950 yılında %75,0 olduğu görülmektedir. 1950’lerden itibaren, kırdan kente göç yoğunlaşmış, toplam nüfus içindeki kırsal nüfusun %75,0 olan bu payı 1960’da %68,1’e, 1970’de %61,5’e, 1980’de %56,1’e ve nihayet 2000’de %35,1’e düşmüştür (Tablo 1). Görüldüğü gibi, 1950’lerde nüfusun dörtte üçü kırsal karakterli yörelerde yaşarken, yaklaşık 50 yıl içinde bu oran üçte bire gerilemiştir (Dinler, 2008).

Tablo 1. Türkiye’nin 1927-2020 Yılları Kır-kent Nüfus Oranları

Yıllar	Toplam Nüfus	Şehir Nüfusu Oranı (%)	Köy Nüfusu Oranı(%)
1927	13.648.270	24,2	75,7
1950	20.947.188	25,0	75,0
1960	27.754.820	31,9	68,0
1970	35.605.176	38,4	61,5
1980	44.736.957	43,9	56,0
2000	67.803.927	64,9	35,1
2012	75.627.384	77,3	22,7
2013	76.667.864	91,3	8,7
2017	80.810.525	92,5	7,5
2020	83.614.362	93,0	7,0

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2021

Türkiye’de kırdan kente yapılan iç göçlerin nedenleri aşağıdaki gibi özetlenebilir (Başel, 2007).

- ❖ Genel nüfus içinde genç nüfusun kalabalık olması,
- ❖ Tarım kesiminde görülen açık ve gizli işsizlik,
- ❖ Evlilik,
- ❖ Entansif tarıma geçiş,
- ❖ Eğitim durumunda ve hayat tarzında görülen iyileşme ve ilerleme,
- ❖ Eğitim yoluyla meslek edinme,
- ❖ Refah artışı,
- ❖ Kan davaları,
- ❖ Geniş aile otoritesinden kurtulma eğilimi,
- ❖ Ulaştırma ve iletişim ağının genişlemesi ve kitle haberleşme araçlarının yaygınlık kazanması,
- ❖ Kırsal alanlarda değer hükümlerinde meydana gelen gelişmeler,
- ❖ Mevsimlik göçler,
- ❖ Doğal afetler dolayısıyla yapılan göçler (deprem, su baskını, büyük imar projelerinin gerçekleşmesi),
- ❖ Çocuklar için daha iyi bir eğitim arzusu,
- ❖ Siyasi sebepler, terör ve mezhepsel çekişmeler.

Yaşanan göçler sonucunda ise büyük sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. Göçler, aslında göç eden bireylerin göç ettikleri yerlerdeki bütün alan ve kişileri etkilerken, en büyük etkiyi ise göç edilen yerlerde yapmaktadır. Hızlı kentleşme; eğitim, sağlık, içme suyu, kanalizasyon, konut, kentsel ulaşım gibi altyapı ihtiyaçlarının ve çevre kirliliğinin artmasına neden olmaktadır. Bu durum, özellikle kentleşmenin fazla olduğu büyük kentlerde kaynak gereksinimini büyük oranda arttırmaktadır (Şen, 2014).

Kırsal alandan kentlere yapılan göçler genel olarak yukarıda sayılan birtakım sorunları beraberinde getirirken bir diğer önemli sorun ise gençlerin göç etme eğilimlerinin yüksek olmasıdır.

Ülkemizde 1950 yıllardan itibaren tarımda mekanizasyon ile başlayan kırdan kente göçün halen devam ettiği, kırsal alanlarda yaşayan nüfusun azaldığı, kırdan kente göç eğiliminin özellikle genç kuşak arasında devam ettiği, kırsal alanlara yapılan yatırımların yetersiz ve/veya denetimden uzak olduğu, kırsal alanlardaki genç ve aktif nüfusun yerinde tutulmadığı, kırsal alanlarda yaşayan nüfusun ağırlıklı olarak yaşlı nüfus özelliğine sahip olduğu ve tarımsal üretimin azaldığı değişik araştırma sonuçlarında ve yapılan gözlemlerle ortaya çıkmıştır. Rye (2011), kırsal yaşama bir “yaşam biçimi” olarak bakan

gençlerin bile yaşadıkları yerden daha az kırsal olan bir yerde yaşamayı sürdürmeyi istedikleri kaydedilmiştir. Kantar Davran, Özalp ve Ekmekçi (2015) tarafından kuşaklararası toplumsal değişimin incelendiği bir çalışmada ise üçüncü kuşağın (gençlerin) tarım dışı işlere yöneldikleri ve tarımı terk etme eğilimlerinin yüksekliği vurgulanmıştır. Güler, Özsel ve Güler, (2015) tarafından Sivas ili Zara ilçesinde yapılan çalışmada da gençlerin kırdan kente göç ettikleri, köyde kalan yaşlıların ise yaz-kış köyde yaşadıkları ya da yazın köyde kışın şehirde yaşadıkları saptanmıştır.

Yukarıda bahsedilen sorunlardan hareketle bu çalışmada köyde yaşayan gençlerin göç etme eğilimleri ve nedenleri ile kente göç etmiş gençlerin beklentilerinin ne ölçüde karşılandığını ortaya koymak; gençleri köylerde tutabilecek, kırsal alanlarda kalkınmayı sağlayacak öneriler sunmak amaçlanmıştır.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Materyali

Araştırmanın ana materyalini Adana ili Toros dağ köylerinde yaşayan ve bu köylerden Adana iline göç eden kırsal gençlerden bireysel görüşme yoluyla elde edilen birincil veriler oluşturmuştur.

Bu çalışma, seçilen köylerde 25 genç kadın, 37 erkek olmak üzere toplamda 62 kişi üzerinde yüz yüze yapılan anketlere, köy muhtarlarından alınan bilgilere, odak grup görüşmelerine ve araştırma köylerinden şehre göç etmiş üç kadın ve altı erkek genç ile bireysel ve üç aile ile yapılan odak grup görüşmelerine dayanmaktadır.

2.2. Yöntem

Adana ilinin kuzeyinde yer alan Toros dağ köyleri ulaşım, eğitim, iş imkânları, sosyo-kültürel faaliyet yetersizliği vb. itici faktörlere bağlı olarak köyden kente göç verme eğiliminin devam ettiği bir alandır. Adana iline bağlı Aladağ ilçesi köylerinde de aynı eğilim gözlenmektedir. Bu nedenle dağ köyleri gayeli olarak seçilmiştir. Adana ili Aladağ ilçesine bağlı dağ köylerinden Kökez, Büyük Sofulu ve Kıcak, araştırma köyleri olarak belirlenmiştir.

2.3. Kuramsal Çerçeve

Araştırmanın konusu olan göç olgusu cinsiyete göre farklılık gösterebildiği için araştırma toplumsal değişim ve toplumsal cinsiyet bakış açısıyla ele alınmıştır.

2.4. Bireysel Görüşme Yapılacak Gençlerin Seçimi

Genç nüfus tanımı ekonomik ve sosyolojik açılarından farklı tanımlanmaktadır. Bu çalışmada Birleşmiş Milletler (BM) tarafından kullanılan gençlik yaş sınırı kullanılmıştır. Birleşmiş Milletler'e göre gençlik, bağımlı çocukluktan bağımsız yetişkinliğe geçiş dönemi olup; istatistiksel olarak 15-24 yaş grubundaki kişileri kapsamaktadır (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı [United Nations Development Programme (UNDP)], 2014).

Bireysel görüşme yapılan gençler, araştırma alanını oluşturan köylerde yaşayanlar ve bu köylerden kente göç edenler olmak üzere iki gruptan oluşmuştur.

2.4.1. Araştırma Alanındaki Köylerde Yaşayan Gençler

Bireysel görüşme yapılan gençler, araştırma alanındaki köylerde yaşayan 15-24 yaş arası kadın ve erkeklerden oluşturmuştur. Göçle ilgili eğilim ve beklentiler cinsiyete göre farklılık gösterebildiği için her köyde genç kadın ve erkeklerle görüşme yapılmıştır.

Araştırma alanında görüşülen gençlerin sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri homojen karakterde olduğu için "önceden belirlenen sabit örnekleme ($n/N = \text{Sabit}\%$) oranına" göre (Arıkan, 1995) %10 örnek ile çalışılarak 51 genç ($n/503 = \text{Sabit}\%$; 25 kadın ve 26 erkek) ile görüşülmesi planlanmış ancak daha fazla gençle görüşme yapılmıştır. Buna göre görüşülen kadın sayısı, daha fazla genç kadının görüşme yapmayı kabul etmemeleri nedeniyle, 25 kişi olarak kalmış ancak 37 erkek ile görüşülmüş ve toplamda 62 kişi ile bireysel görüşme yapılmıştır.

Tablo 2.'de görüşme yapılması planlan ve görüşme yapılan gençlere ilişkin veriler gösterilmiştir.

Tablo 2. Araştırma Alanı Köyleri Toplam ve Genç Nüfus Verileri

Köyler	Toplam Nüfus	Yaklaşık Genç Nüfus Sayısı* (15-24 Yaş)		Genç Nüfusun Toplam-Nüfusa Oranı (%)		Görüşülmesi Planlanan Genç Sayısı		Görüşme Yapılan Genç Sayısı	
		Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Büyük Sofulu	1664	110	125	6,6	7,5	11,0	12,5	7	13
Kökez	1037	68	78			6,8	7,8	7	10
Kıcak	864	57	65			5,7	6,5	11	14
Toplam	3565	235	268			24,0	27,0	25	37
Toplam		503		14,1		51		62	

Kaynak: TÜİK (2020)

*Köylerde 15-24 yaş nüfus verilerine ulaşılamadığından, ilçede yaşayan genç nüfus sayısı, 15-24 yaş arası Aladağ ilçesi genç nüfus oranı dikkate alınarak hesaplanmıştır.

2.4.2. Araştırma Alanı Köylerinden Adana İline Göç Eden Gençler

Araştırma alanını oluşturan köylerden kente göç eden ailelerin ve gençlerin net sayısı bilinmemektedir. Ancak bu konuda köy muhtarlıklarından ve köy halkından bilgi alınmıştır. Bu bilgi aracılığı ile aileler ve gençlerle bireysel görüşmeler yapılabilmektedir. Ancak araştırma evreni hakkında net bir bilgi olmaması, muhtarlıklardan elde edilen sınırlı bilgi ve Covid-19 pandemisi nedeniyle kente göç etmiş gençler ve ailelerle yapılan görüşme sayısı çok sınırlı kalmıştır. Bununla birlikte genel bir fikir vermesi açısından araştırma bulgularına eklenmiştir.

2.5. Araştırmada Kullanılan Soru Formunun İçeriği

Araştırmada kullanılan soru formu, “Demografik Yapı, Ekonomik Yapı ve Göç Olgusu” olmak üzere 3 ana bölümden oluşmuştur.

3. BULGULAR

3.1. Araştırma Alanında Yaşayan Gençler

Araştırma alanında 3 farklı yaş grubu oluşturulmuştur. Buna göre, görüşme yapılan gençlerin %38,7’si 15-18 yaş grubunda, %27,4’ü 19-21 yaş grubunda ve %33,9’u 22-24 yaş grubundadır. Kadınlar ve erkeklerin yaş ortalaması birbirine çok yakın olup; kadınlar için 19,2, erkekler içinse 19,6 olarak bulunmuştur. Genel yaş ortalaması ise 19,4’tür (Tablo 3).

Tablo 3. Araştırma Alanındaki Gençlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Yaş Grupları	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
15-18	10	40,0	14	37,8	24	38,7
19-21	8	32,0	9	24,3	17	27,4
22-24	7	28,0	14	37,8	21	33,9
Toplam	25	100,0	37	100,0	62	100,0
Ortalama Yaş	19,2		19,6		19,4	

Gençlerin ortalama eğitim süreleri kadınlar için 11,8, erkekler içinse 11,7 yıl olarak bulunmuştur. Çalışmada ortalama eğitim süresini hesaplamak için gençlerin en son bitirdikleri okul dikkate alınmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Gençlerin Eğitim Düzeyleri ve Ortalama Eğitim Süreleri

Eğitim Düzeyi	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İlköğretim	--	--	2	5,4	2	3,2
Ortaokul	5	20,0	5	13,5	10	16,1
Lise	15	60,0	20	54,1	35	56,5
Ön Lisans	2	8,0	4	10,8	6	9,7
Lisans	3	12,0	6	16,2	9	14,5
Toplam	25	100,0	37	100,0	62	100,0
Ortalama Eğitim Süresi (Yıl)	11,8		11,7		11,7	

Tablo 4. incelendiğinde gençlerin %56,5’inin lise mezunu olduğu görülmektedir. Lisans derecesine sahip gençlerin oranı %14,5 olup; erkeklerin oranı kadınlardan 4,2 puan daha yüksektir.

Araştırma alanında evli olan 3 genç (iki erkek, bir kadın) bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle görüşülen gençlerin %95,2'si bekârdır. Evli olan gençlerin ortalama evlilik yaşı iki erkek için 22,5 olup; evli olan bir kadın içinse 23,0'tür (Tablo 5).

Tablo 5. Gençlerin Medeni Halleri

Medeni Hal	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evli	1	4,0	2	5,4	3	4,8
Bekar	24	96,0	35	94,6	59	95,2
Toplam	25	100,0	37	100,0	62	100,0
Ortalama İlk Evlilik Yaşı	23,0		22,0		22,30	

Görüşülen gençlerin meslek yapılanması incelendiğinde, sadece %17,7'sinin madende veya ormanda işçi olarak çalışmakta olduğu ve tamamının erkeklerden oluştuğu saptanmıştır. Kadınların %20,0'si, erkeklerin ise %5,4'ü kendisini işsiz olarak tanımlamıştır. Ailesinden ayrı tek başına tarım ve hayvancılık yapan genç bulunmamaktadır. Gerek kadınlarda gerekse erkeklerde öğrenci olanların sayısı ise oldukça yüksek olup sırasıyla %76,0 ve %64,9'dur. Araştırma alanında kendisini çiftçi olarak tanımlayan genç bulunmamaktadır (Tablo 6).

Tablo 6. Cinsiyete Göre Meslek Yapılanması

Meslekler	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Öğrenci	19	76,0	24	64,9	43	69,4
İşçi	--	--	11	29,7	11	17,7
İşsiz	5	20,0	2	5,4	7	11,3
Ev Hanımı	1	4,0	--	--	1	1,6
Çiftçi	--	--	--	--	--	--
Toplam	25	100,0	37	100,0	62	100,0

Gençlerde öğrenci oranının yüksek olması nedeniyle meslek yapılanmasında “öğrencilik” özel olarak ele alınmıştır. Üniversiteye giden genç oranının çok yüksek olmamasından hareketle aslında öğrenci olarak kendisini tanımlayan genç kadınlar ev hanımı/işsiz; genç erkekler ise işsiz olarak değerlendirilebilir. Genç kadınlardan sadece bir kişi kendisini ev hanımı olarak tanımlamıştır. Araştırma alanında öğrencilikleri lise sonrasında bitecek ve üniversiteye devam edemeyecek kadın ve erkeklerin, araştırma alanının iş imkânları da dikkate alındığında, kendilerini bu süreç sonunda işsiz olarak tanımlayacakları; bu durumun kadınlarda ev hanımı olarak ifade edileceği öngörülebilir.

Araştırma alanında gençlerin sadece %4,8'inin (3 kişi) tarım arazisine sahip olduğu ve bunların da tamamın erkek olduğu saptanmıştır (Tablo 7).

Tablo 7. Gençlerin Tarım Arazisine Sahip Olma Durumu

Tarım Arazisine Sahip Olma Durumu	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evet	--	--	3	8,1	3	4,8
Hayır	25	100,0	34	91,9	59	95,2
Toplam	25	100,0	37	100,0	62	100,0

Araştırma alanında gençlerin %6,5'inin (4 kişi) büyükbaş hayvana sahip olduğu saptanmıştır (Tablo 8). Buradan anlaşılmaktadır ki gençlerin tarım arazisi olmadığı gibi kendilerine ait büyükbaş hayvanları da bulunmamaktadır. Araştırma alanındaki gençler arasında küçükbaş ve kanatlı hayvana sahip olanların oranı birbirine eşit olup %4,8'dir. Ayrıca cinsiyet bazında bakıldığında bir kadının büyükbaş hayvanı bulunmakta, tarım arazisi, küçükbaş ve kanatlı hayvanı bulunmamaktadır.

Tablo 8. Gençlerin Büyükbaş, Küçükbaş ve Kanatlı Hayvana Sahip Olma Durumu

Durum	Büyükbaş Hayvan Varlığı					
	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Var	1	%	3	8,1	4	6,5
Yok	24	4,0	34	91,9	58	93,5
Toplam	25	96,0	37	100,0	62	100,0

Tablo 8. Gençlerin Büyükbaş, Küçükbaş ve Kanatlı Hayvana Sahip Olma Durumu (Devamı)

Küçükbaş Hayvan Varlığı						
Durum	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Var	--	--	3	8,1	3	4,8
Yok	25	100,0	34	91,9	59	95,2
	25	100,0	37	100,0	62	100,0
Kanatlı Hayvan Varlığı						
Durum	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Var	--	--	3	8,1	3	4,8
Yok	25	100,0	34	91,9	59	95,2
Toplam	25	100,0	37	100,0	62	100,0

Araştırma alanında gençlerin yaklaşık üçte birinin (%32,3) hayatını köyde sürdürmeyi düşünmediği, yaklaşık yarısının da kararsız (%45,2) kaldığı görülmüştür (Tablo 9). Kadınların %12,0'si hayatını köyde sürdürmek isterken %32,0'si hayatını köyde devam ettirmeyeceğini ifade etmiştir. Erkeklerde ise bu oranlar sırasıyla %29,7 ve %32,4 olmuştur.

Tablo 9. Gençlerin Hayatlarına Köyde Devam Edip Etmeme Hakkında Fikirleri

Fikirler	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Köyde devam edeceğim	3	12,0	11	29,7	14	22,6
Köyde devam etmeyeceğim	8	32,0	12	32,4	20	32,3
Kararsızım	14	37,8	14	56,0	28	45,2
Toplam	25	100,0	37	100,0	62	100,0

Kararsız kalan gençlerin kentte iş bulma fırsatları olduğu takdirde göç edebilecekleri dikkate alındığında, gençlerin toplamda %77,5 (48 kişi) gibi büyük bir kısmının göç etme eğiliminde olacağı söylenebilir.

Araştırma alanında göç etmek isteyen ve kararsız olan gençlerin, olası göç yönünü ortaya koyabilmek için gençlerin nereye göç etmeyi düşündükleri konusu da incelenmiştir. Buna göre gençlerin önemli bir kısmı (%70,8) kenti tercih ettiğini belirtirken, %25,0'i yurtdışını, %4,2'si de başka bir köyü tercih etmektedir (Tablo 10). Kentte yaşamak isteyen kadınların oranı %72,5 olurken, erkeklerin oranı ise %69,2 olmuştur.

Tablo 10. Göçe Karar Verme Durumunda Gençlerin Göç Yönü

Göç Yönü	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kent	16	72,5	18	69,2	28	70,8
Yurt dışı	6	27,5	6	23,0	12	25,0
Başka köy	--	--	2	7,8	2	4,2
Toplam	22	100,0	26	100,0	48*	100,0

* Köyde yaşamak isteyenler dahil edilmemiştir.

Gençlerin kente ve yurt dışına göç etme nedenleri incelendiğinde; gençler gerek kent gerekse yurt dışı için sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlerden oluşan çekici güçleri belirtmişlerdir. Ayrıca yurt dışı için farklı ülkeler görülmek istenmesi ve yurt dışı tecrübesi yaşamak da gençler tarafından belirtilen diğer tercih nedenleridir.

Araştırma alanında gençlerin çoğunluğunun sabit bir gelirleri olması durumunda kente çalışmak istedikleri (%64,5) anlaşılmaktadır. Bu oran kadınlarda %92,0 iken, erkeklerde %45,9 olmuştur (Tablo 11).

Tablo 11. Gençlerin Düzenli Gelir Olması Durumunda Yaşamak İstedikleri Yer

Seçenekler	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kentte çalışmak isterim	23	92,0	17	45,9	40	64,5
Köyde kalıp kendi işimi yapmak isterim	2	8,0	19	51,4	21	33,9
Kararsız	--	--	1	2,7	1	1,6
Toplam	25	100,0	37	100,0	62	100,0

Gençlere kırdan kente göçün sırasıyla en önemli iki nedeni sorulmuştur. Gençlere göre göçün en önemli birinci nedeni işsizlik, ikinci en önemli neden ise eğitim imkânları olarak belirtilmiştir.

3.2. Araştırma Alanından Adana'ya Göç Eden Gençler

Kentte üç kadın ve altı erkek olmak üzere toplamda dokuz genç ile yüz yüze görüşme sağlanmıştır. Ayrıca Adana iline göç etmiş üç aile ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Görüşülen gençlerin yaşları 23 ila 24 arasındadır.

Kente göç etmiş gençlerin bir kısmı (6 kişi) köyde ne olursa olsun yaşamak istemediklerini, köyde hayatın şehirdeki gibi olmadığını, köyde düzenli gelirin olmadığını, sosyal alanların eksikliğini, her türlü alışveriş imkânının köylerde olmadığını, ailelerinin de kendileri gibi köyde hapsolüp kalmamaları ve düzenli bir işte çalışıp geleceklerini garanti altına almaları gerektiğini ifade etmişlerdir.

Gençlerin bir kısmı (3 kişi) ve görüşülen aileler, kentin bazı hizmetlere daha kolay ulaşım (sağlık, eğitim, sosyal aktiviteler vb.), düzenli gelir ve köydeki yaşam ortamına nazaran daha konforlu yaşam gibi avantajlara sahip olduğunu belirtirken; diğer taraftan, gelir yetersizliği, köylere göre daha az samimi ilişkiler ve kentin keşmekeşi, koşturması ve yoruculuğu gibi dezavantajları olduğunu da ifade etmişlerdir. Ancak gerek gençler gerekse aileler köye geri dönmeyi düşünmemektedirler.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma alanındaki gençlerin önemli bir kısmının öğrenci olduğu dikkate alındığında, lise sonrasında öğrenciliği bitecek ve üniversiteye devam edemeyecek kadın ve erkeklerin, araştırma alanının iş imkânları da dikkate alındığında, kendilerini bu süreç sonunda işsiz olarak tanımlayabilecekleri; bu durumun kadınlarda ev hanımı, erkeklerde ise gizli işsiz olarak ortaya çıkacağı öngörülebilir. Nitekim değişik araştırma sonuçlarında da (Kantar, 2001; Kantar Davran, Özalp, Tok & Öztornacı, 2017) benzer durumdan bahsedilmiş ve tarımın geleceğinin gençlerin eğitim durumlarına göre şekilleneceğinden bahsedilmiştir. Bıçkı (2011) tarafından yapılan 15-34 yaş arasındaki kırsal gençlerin ele alındığı çalışmanın bulguları bu araştırma ile benzerlik göstermekte olup; söz konusu çalışmada gençlerin %71,4'ünün kente göç etmek istediği ve gençlerin göç etme eğiliminin çok yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Aynı çalışmada (Bıçkı, 2011), gençlerin "köyden ayrılıp şehre göç etme" düşüncelerine bakılmış, bu gençlerin %71,4'ü kenti tercih etmiştir. Bu çalışmada da benzer şekilde kenti tercih eden gençlerin oranı %70,8 olarak hesaplanmıştır.

Bıçkı (2011) tarafından yapılan çalışmada, 15-34 yaş arasındaki gençler aynı gelir düzeyinde kentte olmayı (%60,0) tercih etmişler; Gaziantep köylerinde yapılan kuşaklararası çalışmada ise (Kantar Davran, Özalp, Yurt, Yıldız & Fırat, 2017) ortalama 21.8 yaşında olan genç erkeklerin (üçüncü kuşak) %59.5'i şehre yerleşmek istediğini ifade etmiştir. Bu çalışmada da aynı gelir düzeyinde benzer şekilde kentte olma (%64,5) tercih edilmiştir.

Araştırmada, göç eğilimi ile ilgili olarak cinsiyet açısından farklılık olabileceğinden hareketle gençler bütün olarak ele alınmamıştır. Ancak gençler arasında cinsiyet açısından gerek sosyo-demografik gerekse meslek yapılanması ile ilgili olarak önemli farklılık görülmemiştir. Madende çalışma zaten erkeklere yönelik bir iş olduğu için erkeklerin istihdamı söz konusudur. Diğer taraftan, araştırma alanında kendisini ev hanımı olarak tanımlayan genç kadınların olmaması önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Çünkü bu durum genç kadınların ücretli işlerde çalışma ve/veya eğitimlerine devam etme eğiliminde olduklarını göstermektedir. Bununla birlikte kendini çiftçi olarak tanımlayan gençlerin olmaması da tarım ve kırsal alanların kalkınması açısından üzerinde tartışılması gereken bir konudur. Genç kadın ve erkekler arasındaki tek farklılık, düzenli gelir olması durumunda yaşanılacak yer konusunda ortaya çıkmıştır. Buna göre genç kadınların neredeyse tamamı, erkeklerin ise yaklaşık yarısı kenti tercih etmektedir.

Sonuç olarak araştırma alanındaki gençlerin tarımı terk etme eğilimlerinin yüksek olduğu, ancak bu durumun hem gençlerin eğitim düzeylerine hem de köydeki ve kentteki iş imkânlarına göre şekilleneceği söylenebilir. Ancak sabit veya belirli bir gelir düzeyinde bile gençlerin kenti tercih ettikleri dikkate alınır, gençler açısından köyden kente göç olgusunun sürekliliğini koruyacağı öngörülebilir. Dolayısıyla kentin çekici faktörlerinin, özellikle ekonomi dışı faktörlerin, gençler üzerinde daha etkili olduğu ve bu durum üzerinde mevcut iletişim (tv, internet...) ve ulaşım imkânlarının etkili olduğu söylenebilir.

5. ÖNERİLER

Araştırma sonucunda kırdan kente göçte en önemli nedenler işsizlik ve eğitim olarak saptanmıştır. Ancak gençler düzenli gelir durumunda dahi köyde kalmayı istememektedirler. Bu önemli bir çelişkidir ve gençler açısından göçte, aslında kentin diğer çekici unsurlarının daha önemli olduğu ağırlık kazanmaktadır. Bu sebeple gençlerin köyde kalmalarını ve yerinde kırsal kalkınma sağlama amacıyla aşağıdaki öneriler yapılabilir:

- Köy okullarına daha fazla önem verilmeli, eğitimde eşitlik sağlanmalı ve bunun sonucunda ailelerin “çocuğum kentte daha iyi eğitim alır” algısı kırılmalıdır.
- Tarım ve gıdanın, hayatımızın her alanında olduğu gerçeği göz önünde bulundurularak, kırsal alanlarda aileleri ve gençleri tarıma yöneltecek teşvikler/tehdirlir ilgili kurumlar tarafından sağlanmalı ve mutlaka her gence, her aileye ulaşarak anlatılmalıdır.
- Gençler tarıma devam etmeyi istememekle birlikte, kararsız gençlerin de sayıca az olmadığı düşünülerek, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından genç çiftçilere yönelik verilen destekler dağ köylerindeki gençlerin göçünü önleyecek şekilde cazip hale getirilmeli, bu gençlere pozitif ayrımcılık yapılmalıdır.
- Araştırma alanında genel olarak büyükbaş hayvan varlığı önemli düzeydedir. Bu durum dikkate alındığında bölgeye süt işletme tesisi gibi tarıma dayalı sanayi yatırımları yapılmalıdır.
- Bölgenin coğrafi özellikleri ve endüstriyel tarımın yaygın olmaması nedeniyle çiftçiler organik tarıma yönlendirilmeli; çiftçilerin bu konuda kooperatifleşmesine destek verilmeli ve devlet çiftçilere öncülük etmelidir.
- Araştırma alanı coğrafi özellikleri itibarıyla yayla turizmine uygun olduğundan, bölgeye yayla turizmini (doğal yürüyüş alanları, şenlikler, kamp alanları, dağ bisikleti ile seyahat vb.) geliştirecek yatırımlar yapılmalıdır.
- Her köye sosyal aktivite sağlamak mümkün gözükmesine de bazı aktiviteler (spor sahası, kütüphane vb.) için belirli köyler seçilerek, merkez köy niteliğinde bir yapı oluşturulmalıdır.
- Gençlerin kentin çekici özelliklerine kolayca ulaşması ve göçe ihtiyaç duymaması için özellikle ulaşım sorunu kalıcı olarak çözülmeli; bu konuda belediyeler ile özel işbirlikleri yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- ARIKAN, R. (1995). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Yazma*. Ankara: Tutubay Yayınları.
- BAKIRCI, M. (2007). *Türkiye’de Kırsal Kalkınma: Kavramlar- Politikalar Uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- BAŞEL, H. (2007). Türkiye’de Nüfus Hareketlerinin ve İç Göçün Nedenleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 0(53), 515-542.
- BIÇKI, D. (2011). Geleceğin Kentte İnşası: Çanakkale Kırsalında Göç Eğilimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 149-169.
- BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KALKINMA PROGRAMI [United Nations Development Programme (UNDP)] (2014). Youth Strategy 2014-2017. Empowered Youth, Sustainable Future, <http://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/democratic-governance/youthstrategy>.
- KANTAR, M. (2001). Kırsal Kesimde Yaşayan ve Kırdan Kente Göç Eden Ailelerde Kuşaklararası Farklılaşma. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 8, 111-133.
- KANTAR DAVRAN, M., ÖZALP, B. & EKMEKÇİ, Z. (2015). Kırsal Kesimde Toplumsal Değişimin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi. 1. Uluslararası Kadın Çalışmaları Kongresi (Yayın No:1972844), 9-11 Nisan, Adana.
- KANTAR DAVRAN, M., ÖZALP, B., YURT, B., YILDIZ, F. & FIRAT, H. (2017). Antep Fıstığı Üreten İşletmelerde Tarımsal ve Toplumsal Değişme: Gaziantep İli Örneği. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 23(2), 299-309.

- KANTAR DAVRAN, M., ÖZALP, B., TOK, N., ÖZTORNACI, B. (2017). Türkiye’de Kırsal Gençlik Açısından İstihdam ve Tarımsal İstihdamın Geleceği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 5(13),169-189.
- DİNLER, Z. (2008). *Tarım Ekonomisi*. Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.
- GÜLER, Z., ÖZSEL, D. & GÜLER, N. (2015). Arafta Kalan Yaşlılar: Kırdan-Kente Göç’ün Yaşlılara Etkisi. *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 2(52), 467-495.
- RYE, F. J. (2011). Youth Migragation, Rurality and Class: A Bourdieusian Approach. *European Urban and Regional Studies*, 18(2), 170-183.
- ŞEN, M. (2014). Türkiye’de İç Göçlerin Neden ve Sonuç Kapsamında İncelenmesi. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (4), 231-256.
- TÜRK DİL KURUMU [TDK] (t.y.). https://www.tdk.gov.tr/?option=com_karistirilan&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5b649b2cd3f304.36249125
- TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU [TÜİK] (2020). <https://biruni.tuik.gov.tr>
- TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU [TÜİK] (2021). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayal%C4%B1-N%C3%BCfus-Kay%C4%B1t-Sistemi-Sonu%C3%A7lar%C4%B1-2020-37210&dil=1>